
POPULAȚIA ȘI MOȘIA LOCALITĂȚII VEPROVA-PUȚINTEI, ȚINUTUL ORHEI (SEC. XV-XVIII)

Mihai Onilă

Din cercetările documentare efectuate anterior (Onilă 2011, 113-117) s-a constatat că descălecătorul localității a fost boierul de divan al Țării Moldovei Hodco Crețovici. Acest lucru este documentat prin cartea domnească de miluire de la Ilie și Ștefan voievod de la 1436 (6944) iulie 17, Vaslui, prin care se menționează: „...*Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această ade-vărată slugă a noastră, Hodco a lui Crețu, ne-a slujit cu dreaptă și credincioasă slujbă. De aceea, noi, văzând dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat în țara noastră două locuri din pustie, pe Cula, între Borșciari și între Deteleu, la Luncușoara de Jos, la Două Fântâni. Toate acestea să-i fie uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, neclintit niciodată, în veci*” (DRH 1976, 28). Apoi, asemenea cum scrie în document, lucrarea începută de Hodco au continuat-o nepoții și strănepoții lui. Aceasta este confirmat prin cartea domnească de întăritură de la Iliș Rareș (1547 aprilie 8, Huși), dată slugii sale, Fiodor, și rudelor lui pentru împărțirea efectuată între dânșii a două locuri din pustia Vepreva și Hluboaca pe râul Cula. „*Din mila lui Dumnezeu, noi Iliș voievod și domn al țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor celor ce o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni slugile noastre, Fidor și frații lui, Cârstea și Giurgea, copiii lui Micula și nepotul lor Roman, fiul lui Gligor și verii lor Mihul și fratele lui, Ieremia și surorile lor Ghinda și Dobra, copiii lui Pancoi și verii lor Pântea și fratele lui, Albul și surorile lor Tudora și Ileana și Marușca, copiii lui Toader Iațco, toți nepoții lui Hodco Crețovici, de bună voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra și și-au împărțit între dânșii ocinele și desetinele lor drepte și din privilegiul de întărire ce au avut ei de la părintele domniei mele, Petru voievod, două locuri din pustie, pe Cula, între Borșciari și între Deteleu, la Două*

Fântâni, în Luncușoara de Jos, care acuma se numesc aceste două locuri din pustie pe Cula, între Borșciari și Deteleu în Luncușoara de Jos, la Două Fântâni, Vepreva și Hluboaca” (DIR 1953, 548). Din care rezultă că cei care s-au prezentat în fața divanului sunt copiii lui Micula: Fiodor, Cristea, Giurgea, împreună cu nepotul lor Roman, fiul lui Gligor și verișorii Mihul, Eremia, Ghinda, Dobra, copiii Pancăi și Pântea, Albu, Tudora, Ileana, copiii lui Toader Iațco. Aceștia au prezentat cum au împărțit între ei „a lor drepte ocine și moșii din privilegiul de întăritură, ce-au avut ei de la Petru Rareș”. Moșiile acestor sate, Veprova și Hluboaca au fost împărțite în trei părți, numiți bătrâni: de jos, mijloc și de sus. Prima le-a revenit feciorilor lui Micula, care erau „slugi domnești” Fiodor, Cristea (Cârstea), Giurgea, și nepotului lor Roman, feciorul lui Gligore. Din cele relatate reiese că Micula este unul din copiii lui Hodco. Verișorilor: Pântea, Albu, Tudora, Ileana, Marușca, copiii lui Toader Iațco, le-a revenit partea de mijloc, iar cea de sus, lui Mihul, Eremia, Ghinda, Dobra, copiii Pancăi. De asemenea, despre o fiică a lui Crețovici este menționat și în cartea domnească de întăritură de la Petru Rareș (1546, aprilie 16, Huși), prin care întărește slugii domnești Bâlco și fiilor lui, Nichifor și Simion, o jumătate din s. Deteleva (Ghetlova), partea de sus pe r. Cula, cumpărată de la Marica, fiica lui Ivancu, pârcălabul de Orhei. Cu această ocazie este menționat faptul că „... *Această jumătate de sat a fost cumpărată de tatăl ei Ivancu pârcălabul, de la Marena, fiica lui Hodco Crețovici din privilegiul ce l-a avut el de la strămoșii noștri, de la Iliș și de la Ștefan, voievozi, când a fost în pace*” (MEF 1978, 277).

Tot în această perioadă se întâlnesc și primele mențiuni documentare despre existența preotului în sat (probabil exista și biserică), care este menționat în suretul de pe ispisocul sârbesc (1548 Martie 21, Huși) de la Ilieș voievod, prin care i se restabilesc privilegiile ce au avut de danie de la Petru voievod pe moșia Veprova, preotului Simion, în care, printre altele, domnitorul menți-

onează că: „...au venit înaintea noastră și a boierilor noștri moldovenești, popa Simion și s-au jăluit noao cu mare jalobă și cu mare mărturie dela mulți ai lui de prin pregiur megieși, zicând că privilegie ce au avut de danie de la părintele domnii mele Petru voievod, pe un loc de moara pe Pârâu(l) Vaticii, cu poiana Vepreva, care privilegie s-au perdut când au venit împăratul turcesc cu toată putere lui și cu Tătarii și au prădat țara, pâr dincolo de Suceava... Și noi, dacă am vazut a lui mare jalobă și cu mare mărturii cu a lui de prin pregiur megieși, care ne-au mărturisit, iar noi așijdere i-am dat de la noi și i-am întărit lui popa Simeon acel loc de moară, pe Pârâu Vaticii, cu poiana Vepreva, ce să-i fi lui dela noi uric cu tot venitul...” (DIR 1953, 567).

Cine era acel preot și cum era împărțită moșia, se dezvăluie în „Însemnarea de felul cum se împarte moșia Puținței”, a logofătului Iordache Cantacuzino, de la 12 septembrie 1754. În ea se menționează următoarele: „Vepreva ce se cheamă acmu Puținței pe Cula în ținutul Orheiului îmblă hotarul pe 3 bătrâni, în trei părți și dintre acia unul este al nostru ales, stârpit, parte din gios depe moașa Păcioaia, fata Tudorei, care este din Vlăsiești, și acel bătrân îmblă în patru părți, o parte este a Tudorei, și o parte este a Vlăsieștilor și o parte a Despui, și o parte a Hănsăroaei. Hănsăroae și Despa au fost sterpe și părțile lor să împart în două pe cei doi frați, Tudorii și Vlăsieștilor, căci le-au plătit la o moarte de om, și îmblă acel bătrân din apa Vaticii până în matca Molovatețului, ce să împreună cu Clișova despre răsărit, pre care parte este iazul în Vatici și în Cula, făcut de strămoșii noștri. Iar al doile bătrân în parte de sus avem de pe moașa Cărstina, fata popii lui Simion, văr cu Nistror ci-au fost fătav de ținut, care o au ținut-o moșul Mihăilă. Și acești doi bătrâni îmblă în opt părți pe opt frați, șapte surori și cu Nistor, toți ficiorii popii Semeon. Deci pe una au ținut-o Miron din Negrești, iar pe una Băluță o au ținut-o Horceag, și pe una au ținut-o Dedulenco, iar pe una au ținut-o Miloș, și pe una au ținut-o Borde ot Șutulești, iar una este a maicii Golei.

Din poronca domnului nostru pre înălțat mărie sa, Matei Ghica voievod orânduindu-i la noi cu giudecata pre neamul popii lui Ilie Paciul, care să trag acești scriși mai gios.

Ștefan sin Goian cu frații și surorile lui. Tanasie preotul ginere popii lui Ilie cu fii săi. Costantin și Iancul cu fii săi, Catrina cu surorile ei și frații

săi. Acestie toți le este moș pope Ilie Paciul și s-au hotărât cu giudecata noastră toți aceștia să fie frățeste moșiile și livezile, și vaduri de moară ce sînt arătate mai sus.

Iordache Cantacuzino logofăt, 7262 Sept. 12”
(Boga 1934, 288).

Din acest document rezultă că moșia localității era împărțită în trei părți, care se numeau bătrâni, dintre care doi aparțineau Cantacuzineștilor. Cel de jos de pe „moașa Păcioaia”, fiica Tudorei care se trage din neamul Vlăsieștilor, moștenitorul nepoților lui Hodco Crețovici: Fiodor, Cârstea, Giurgia și nepotul Roman. Acest bătrân era împărțit în patru părți, între Tudora, Vlăsiești, Despa și Hănsăroaie. Moașa lui Iordache Cantacuzino era Păcioaia, care a fost fiica nepoatei lui Hodco Crețovici, Tudora – soția preotului Ilie Paciul, din care se trage Ștefan, „feciorul lui Goian cu frații și surorile lui”, preotul Tănase, ginere, „Constantin și Iancu cu fiii săi, Catrina cu surorile și frații săi”. Rude deale Păcioaei se întâlnesc și mai târziu în „zapisul” lui Leonte Mălai de la 5 noiembrie 1777, în care se menționează că: „...Leonte Mălai sin lui Vasile Mălai nepot di fată Paciului Ștefan ce sântu nepot Ștefanii di fată Fetchii Paciului Ștefanii...” vinde partea sa de ocină și moșie din sat postelnicului Ion Cuza, care le avea de la maica sa „...Armanca, nepoata Paciului Ștefan” (Boga 1934, 288).

Tot de acest neam ține și Gavriil Croitorul, „feciorul Tudoscăi, nepoata Sereanii”, finul lui Andrei Mihuleț (pârcălab de Orhei, 1675-1676, 1679), menționat în „zapisul” de la 20 martie 1648 care donează nașului său toată partea lui din sat „di gios, din partea Vlăsieștilor” de sufletul părinților (Boga 1934, 197). Ca mai apoi, Andrei Mihuleț, împreună cu fratele său Vasile, în 1661, la 2 ianuarie, dăruiește această parte rudei sale, postelnicului Apostol Catargiul, tot de pomana (Boga 1934, 275).

Bătrânul cel de sus, Iordache Cantacuzino, îl avea „de pe moașa Cărstina”, fiica preotului localității, Simion, menționat în cartea de întăritură domnească din 1548, și care era văr cu vătavul de ținut, Nistor. Aceștia aveau moșia de la moșul Mihăilă, care a fost unul din moștenitorii nepoților lui Hodco Crețovici.

Despre moștenitorii vătavului Nistor se menționează în diverse documente ale timpului. Așa, bunăoară, în cartea domnească de întăritură de la Vasile voievod, de la 21 mai 1652, găsim pe un

Avram, nepotul lui Nistor, care donează partea sa din sat, nepotului său, Grigorașco (Boga 1934, 197-198), ca mai apoi, peste un an, în 1653, acest Gligorașco, diacul, donează de sufletul lui Avram această parte de moșie lui Dumitrașco, vărul tatălui sau (Boga 1934, 200). Același diac Gligorașco dăruiește la 3 august 1655 căpitanului (probabil de călărași) Costin Schidul „o parte de ocină care iaste acolo, lui danie și dăruire de la Avram ce-au fost hotnog, nepotul lui Nistor din Viprova...”. Iar mai târziu, în 1661, acest căpitan va dărui postelnicului Apostol Catargiu „toată partea cât să va alege din sat... care parte au fost Schidului danie de la Gligorașco, feciorul lui Arion partea lui Avram, nepotul lui Nistor” (Boga 1934, 280). Aici este de menționat faptul că atât Avram hotnogul, Gligorașco diacul, cât și căpitanul Costin nu vând, ci donează „ocina” – moștenire neamului, din care rezultă că ei erau rude între dânșii. Alți nepoți ai lui Nistor sunt menționați în „zapisul” de la 9 mai 1658, și anume Fentina, „fata Măricuței, nepoata lui Nistor din sat din Veprova”, care lasă „zalog” lui Andrei Mihuleț a 6-a parte din ocină ce îi revenea fiului său Istrate (erau șase copii în familie) pentru cinci galbeni cu care era dator. Tot aici sunt menționate și alte rude ale ei, prezente în calitate de martori „denaintea maicii mele Măricu(ței) și denainte frăține miu lui Gavril și denaintea uncheșului Paciul și denaintea lui Gașpar și denaintea lui Dumitrșco Liciul...” (Boga 1934, 201). Un alt frate de-al Fentinei, Guțan, și alți strănepoți de-ai lui Nistor se întâlnesc și în „zapisul” de vânzare al soției Gaftona, de la 20 martie 1661, în care ea, împreună cu feciorii săi „Apostol și Enachie și Măriuța și Pitrică ce sânt făcuți cu bărbatul meu Guțan, feciorul Măricuții ii Gheorgoae nepotul lui Nistor” vând partea lor de ocină din s. Veprova, clucerului Gheorghe Catargiul (Boga 1934, 281). Tot în acest context este și un oarecare Holașco, „fratele Ursului, feciorii Bordo nepoții lui Nistor de Veprova de pre Cula”, prin care vinde Clucerului Gheorghe Catargiul partea de moșie a fratelui său Ursul. La această tocmeală au fost martori, printre alții, și „Baciul, Gașper și Toader din sat”. A scris „zapisul” protopopul din sat, Damian (Boga 1934, 282). Alți locuitori din sat, strănepoți ai lui Nistor, sunt menționați și în „zapisele” de la 2 martie 1661 al Ștefanei „fata Dumitrei... nepoata lui Nistor de sat de Veprova de gios”, împreună cu fratele său Dumitrașco vând „dreapta ocină și moșie... din cumpărătură” avute de la moșul lor Nistor, lui „Postolachie Catargiul

postelnicul” care, la rândul său le avea „de la Sferjeanul...” (Boga 1934, 277); de la 5 aprilie 1666, al Chirițoaei, care cu fiicele sale „Neghina cu bărbatul ei Golâi și Nuța cu bărbatul ei Matfei” vând clucerului Gheorghe Catargiu a lor „dreaptă ocină și cumpărătură” din sat. La aceasta au participat ca martori locuitori din sat: „Nicoară Rămășcel și Vasile Drăghinici și Gașper din Puținței și Toader Culcea de acolo și Gligoraș de acolo...” (Boga 1934, 283); și de la 3 octombrie 1666 a lui „Gheorghită feciorul Suluțai nepotul lui Nistor”, prin care donează lui Gheorghe Catargiul, pârcealab de Orhei, „dreaptă ocină și moșie cât se va alege despre alți frați ai lui...”. Ca martori printre alți demnitari de stat au fost și sătenii: „Toader Culcea, preotul Damian, și Gașper”, toți rudele lui Gheorghită, strănepotul lui Nistor (Boga 1934, 284).

Tot din neamul lui Nistor și din acest sat ține și pârcealabul de Orhei Gheorghieș Zanohi (1689), care împreună cu fiul său adeverește că vinde a lui parte de moșie „partea mumei Bejenii fata lui Miron den Creștini din sat din Veprova...”, pe care o avea „împreună la bătrânu cu Gașpar”, a vândut-o „comisului Catargiu Apostol... cu helșteu” ce aveau în râul Vatici, făcut de tatăl său împreună cu Gașper (Boga 1934, 286). Mai mult ca atât, acest Zanohi este neam cu serdarul de Orhei, și ctitorul bisericii din sat, Cârstea, ce reiese din „zapisul de danie” din 7 octombrie 1702 a lui Alexandru, fiul lui Gheorghieș Zanohi, prin care dăruiește lui Cârstea, sărdarul, partea lui din Puținței, în care, printre altele, se menționează: „*Adecă eu Alexandru sin Gheorghieș Zanohie scrim și mărturisescu cu acestu adevăratu zapis al meu, cum eu de nimeni silit, nici asuprit, ce de a me bună voie am datu și am dăruitu dumisale sărdarul Cărstii amia dreaptă ocină și moșie ce este în poiana Puțințelor cu giunătat di vad di moară în Vatici, și câmpu cu păduri din totu locu cu tot venitul...*” (Boga 1934, 287).

O altă ramură a neamului vătavului Nistor sunt Gășpăreștii, reflectată în „zapisul” de vânzare de la 10 februarie 1783, al preotului din sat, în care se menționează că: „Costandin Ciorbă... feciorul lui Ștefan Ciorbă, ce au ținutu pe Ilinca, sora protopopului Vasile Gașpar...” și „Axiniea și Afteniea și Marie și Anița surori, fetili lui Nicolai Gașpar, nepoatile protopopului Vasile Gașpar, care toți ne tragim din Nistor, ce-au fost vătav de ținutu, ...” vând lui Vasile Cumpănă, negustor din Iași, unul din cei trei bătrâni ai moșiei Mărgirești din țin.

Orhei, care le aparținea de la moșul Vasile Gașpar, protopop (Sava 1944, 297). Din care rezultă că pârcălabul de Orhei, Gheorghieș Zanoși, feciorul Bejenii, fata lui Miron, este rudă cu Gașpar. Și atunci, dacă Gășpăreștii se trag din vătavul de Orhei, Nistor, apoi pârcălabul de Orhei Zanoși, este rudă cu Nistor.

Un alt strănepot al lui Hodco Crețovici este postelnicul Ioan Cuza. Aceasta rezultă din mărturia hotarnică făcută de fostul vătaf Iordache și medicul Ioniță, la porunca domnitorului Constantin Dimitrie Moruzi, a rezultatelor „alegerii” unor părți din moșia s. Puținței, de la 28 aprilie 1779, care îi aparțin postelnicului Ioan Cuza. În document se menționează următoarele: „*Facem știre cu această mărturie hotarnică, din luminat(ă) poronca mării sale, preînălțat domnului nostru, Costandin Dimitrie Moruzi voevod, (ne-au adus luminată poronca mării sale, dum(nealui) post(elnicul) Ion Cuza, în care ni s(e)poroncește ca să mergem la satul Puținței, să alegem niște părți de moșie, ce are danii și cumpărături. Deci, după luminat poronca mării tali, mergându la numita moșie Puținței, ce sânt la ținutul Orheiului, pe Cula, n(e)-au arătat dumisale post(elnic) Ion Cuza 7 zapise întărite cu ispisocu de la domnul Ștefan voevod, din anii 7169 (1661), Martie 5 dni, de danii și cumpărături. Așijdere n(e)-au mai arătat și alt vechi zapisă iscălit di boieri și împregiurași, iarăși de danii și cumpărături, tot din satul Puținței, ce-au cumpărat moșii dum(isale) post(elnic) Ion Cuza, Gheorghe Catargiul clucer, și Apostol Catargiul post(elnic) și Cârste sârdariul, care zapisă citindu-să, fiind și răzeșii față, anume Năstas Cârjă și Ion Tudor, și Onică Răpăilă, popa Ion Gonța, și popa Costandin Ciorbă, și Andrii Tihon, Grigori diacon, Neculai Baltag, după cercetare ce am făcut înainte tuturor răzeșilor, au cuprinsu toate zapisăle dumi(sale) de danii și de cumpărături din Puținței. Și s-au vinit dum(isale) post(elnicului) Ion Cuza 3 pol părți și au rămas răzeșilor, 2 pol părți.*

Deci, au făcut funie de 20 stânjini, și stânjenul de 8 palme domnești. Și mergând în capul moșii, dispre miadzi-noapte în vale Molovatețului, și măsurându din piatra Puținților, ce este chioțoare din sus, care disparte Trăistenii de Puținței, pe Molovateț în gios, păr în hotarul Dișcovi, s-au găsit 27 funi 6 stân(jeni); s-au venit parte dum(isale) post(elnicului) Ion Cuza 15 funi, 19 stân(jeni), și s-au pus piatră hotar în malul Mo-

lovatețului, într-un piscu, care desparte părțile dum(isale) de a răzeșilor. Și de aici am purces la d(e)al, spre amiadzi-zi, și ne-am suit în d(e)al deasupra Ghiormindii și, măsurând din hotarul Puținților din sus ce desparte Trăistenii pe deal în gios, păr în hotarul ce desparte Dișcova de Puținței, s-au găsit 33 funi, 6 stânjini, și s-au venit parte dumi(sale) post(elnicului) Ion Cuza, 19 funi, 7 pol stân(jeni), și s-au pus piatră hotar. Și de aici n(e)-am coborât la vale, și am trecut pisti vale Ghiormindii, și n(e)-am suit în deal, deasupra Culi, și măsurând din sus, din hotarul Puținților, din sus păr în hotarul din gios, ce disparte Dișcova, s-au găsit 35 funii, și s-au venit parte dum(isale) post(elnicului) Ion Cuza, 20 funi 9 stân(jeni), și s-au pus piatră, hotar lângă o movilă. Și de acolo am purces la vale spre Cula și am trecut piste Cula, și n(e)-am suit la deal, și am mersu în Săliște supt pădure, și măsurând din hotarul Puținților din sus, ce disparte Trăistenii păr în hotarul Puținților din gios, ce să disparte cu Dișcova, s-au găsit 26 funi, și s-a venit parte dum(isale) post(elnicului) Ion Cuza, 15 funi 3 stân(jeni), și s-au pus piatră hotaru în Săliște din sus de țințirumul bisericii a Cârstei. Și de aici am trecut piste codru și am mersu la Vatici, și măsurând îi hotarul Puținților din sus, ce disparte Trăistenii pe Vatici în gios, păr în hotarul Puținților din gios, ce disparte Dișcova, s-au găsit 29 funii 2 stân(jeni), și s-au venit parte dum(isale) post(elnicului) Ion Cuza, 18 funi 4 palme, și s-au pus piatră hotar între drumuri, din d(e)al de drumul ce merge pe Vatici și din vale de drumul ce vine de la Hulboaca. Și cu aceste petri hotară, ce s-au dzis mai sus, s-au despărțit toate părțile dum(isale) postelnicului Ion Cuza, ce are danii și cumpărături, de cătră răzeșii de Puținței, și s-au lipit de celelalte părți, ce are cumpărături și danii din Dișcova. Și după cum am hotărât, am dat această mărturie în sâmne la mâna dum(isale) post(elnic) Ion Cuza.

1779, ap(rilie)28.

Iordache biv văt(av)

Ioniță... med(elnicer)” (DIȚM 2005, 90).

Din acest document rezultă, printre altele, că moșii lui Ion Cuza, de la care moștenește moșii în sat, erau serdarul de Orhei Cârste, clucerul Gheorghe Catargiul, cunoscut ca fost agă (1650), pârcălab de Orhei (1650-1652, 1665, 1666) (Sava 1944, XXXVII), vornic (1673), și clucer (1779) (DIȚM 2005, 89); și postelnicul Apostol Catargiul, cu-

noscute ca mare postelnic, conform diplomei de noblețe primită în 1676 pentru noblețea ereditară de la regele Poloniei, Ioan al III-lea, sunt frați cu Nicolae Catargiul, visternic (conform hrisoavelor domnești de la 1629-1630, 1632), iar ei sunt feciorii fostului ban al Craiovului (1614-1615, 1618-1620), feciorul lui Nicula visternicul (Bezviconi 1940, 188-189).

Pentru tema dată este important și faptul că acest „zapis” a fost citit în prezența răzeșilor din sat: „Năstas Cârjă și Ion Tudor, și Onică Răpăilă, Popa Ion Gonța, și Popa Costandin Ciorbă, și Andrei Tihon, Grigore Diacon, Nicolai Baltag...” (DIȚM 2005, 89). Din aceste documente s-a constatat că din moșia Puținței postelnicului Ion Cuza îi aparțin „3 pol părți”, iar „răzeșilor 2 pol părți”. După măsurările efectuate s-a constatat faptul că moșia de tot avea 237 funi și 56 stânjani, dintre care „87 funi, 4 palme, 56 stânjani, și 7 pol stânjani” aparțineau lui Ion Cuza, iar „150 funi și 14 stângeni” răzeșilor. Este de menționat și faptul că la măsurarea părții de moșie de la hotarul satului de sus ce desparte Puținței de Sărăteni, și până la hotarul cel de jos, (ce desparte Puținței de Dișcova), piatra de hotar s-a pus „în săliște supt pădure din sus de țințirumul bisericii a Cârstei”, din care rezultă că la acea vreme în locul menționat exista biserică ctitorită de moșul postelnicului serdarul de Orhei, Cârstea. Ce ține de Ion Cuza, este cunoscut că a fost mare spătar, serdar de Orhei (1776-1778), postelnic (1779), nepotul clucerului Gheorghe Catargiul, postelnicului Apostol Catargiu, și serdarului de Orhei, Cârstea. Era rudă de aproape cu Vornicul Țării de Sus, Grigori Crupenschi, cu fost mare spătar Ilie Cristea, și cu fratele acestuia, marele sulger Ioan Cristea (Bezviconi, 1940, 205). El a avut doi feciori: Arghirie (1758-1826), fost spătar și Gheorghe (1772-1835), moșier la Cârpești. Acesta din urmă a avut un fecior care a dat naștere primului și ultimului, renumitului domn al României Al.I. Cuza, și vestitei cântărețe Valentina Cuza. Marele spătar Ion Cuza este omorât de domnitorul Dumitru Moruzi pentru participarea sa la așa-zisa răzvrătire a Dârnănescului (Sava 1944, XLVII).

Tradiția de împărțire și stăpânire a moșiei între aceste trei neamuri, nepoții lui Hodco Crețovici, din 1547 s-a păstrat cu unele schimbări până la sfârșitul sec. XVIII. Acest fapt rezultă și din documentul de la 12 mai 1800 – o poruncă domnească a lui Constantin Alexandru Ipsilanti, prin care se

menționează că în 1795 a avut loc o judecată la Divanul Țării între „Iordache Milo biv vel clucer cu diaconul Grigore și Ioniță Racu și Nichifor Negară, răzeși de moșia Veprova, ce să numește acum Puținței, de la cel ținut pentru părțile ce trage dumnealui clucer Milo, într-această moșie...”. Ca rezultat s-a hotărât ca din cei 3 bătrâni, în care era împărțită moșia, clucerului îi revenea cinci părți din opt, în care erau împărțiți cei doi bătrâni „de la mijloc și de sus, iar restul trei părți” le revenea răzeșilor. De aceea domnitorul Constantin Al. Ipsilanti poruncește serdarului de Orhei Manolache Donici, biv vel spătar, să trimită „oameni cu știință și înțelegere... la starea locului și întâi să facă cercetare, ca să afle acele adevărate margine a trupului acestei moșii”. Tot aici se explică că „trupul moșiei” se are în vedere moșia celor două sate, Veprova și Hluboca, care constituiau în sec. XVI o singură moșie și care a fost împărțită în 1547 între „trei neamuri de oameni” – nepoți și strănepoți ai lui Hodco Crețovici, cunoscute ca partea de jos, de mijloc și de sus. Conform indicațiilor, la început comisia trebuia să măsoare cele trei părți, și dacă ele nu erau egale, urma să le facă egale. Apoi „moșia Puținței urma să se facă trei părți pe 3 bătrâni, după cum au fost îmblat din vechiu: un bătrân în parte din gios, și doi bătrâni în parte de mijloc și în parte de sus, și dintr-acest bătrân să aleagă cinci părți care le trage dumisale clucerul(ui) Milo”, iar cele trei părți le reveneau răzeșilor din sat. Această hotărâre a fost fixată în „mărturia hotarnică după rânduiala iscălită de rânduieții hotarnici și de răzeșii cum și de dumisale sârdar”, în care, printre altele, se menționa: „Noi, Constantin Alexandru Ipsilant voievoda, cu mila lui Dumnezeu, domnul Țării Moldovei. Cinstit credincios boierul domniei meli, dumitale sârdar de Orheiu, dumitale Manolache Donici, biv vel spatar, sănătate. După giudecata ce la anul (17)95 au avut la divan dumnealui I Iordache Milo biv vel clucer, cu diiaconul Grigorie I Ioniți Racu, și Nichifor Negară, răzeșii de moșia Veprova, ce să numește acum Puținței, de la acel ținut, pentru părțile ce trage dumnealui clucer Milo, dintr-această moșie, s-au hotărât ca din 2 bătrâni, ce sânt în parte de mijloc și în parte de sus, să ia dumnealui clucer Iordache Milo, cinci părți din opt părți, ce să impart (ce să impart) acești doi bătrâni, iar trei părți au rămas a răzeșilor, după cum pre larg arată la curte de giudecată.

Deci, aceli cinci părți ce s-au dat ca să le ia dumnealui clucer Milo, scriem dumitale să rânduiești

și din parte dumitale, pe care vei socoti oameni cu știință și cu înțelegire, ca împreună cu rânduitul de aici să margă la stare locului și întâi să facă cercetare, ca să afle cele adevărate margine a trupului aceștii moșii; și de va fi împresurată de câtră vreo parte, sau mai micșurată de cât alte două moșii, ce să arată la un ispisoc din 7055 (1547), de la Ilieș v(oi)e vod, ce s-au văzut de către giudecată la mina răzeșilor cu cuprindere, că atunce fiind două sate, ce să nume Vepreva și Hulboca, s-au împărțit în trei niamuri de oameni și s-au făcut trei moșii: una din gios și alta în mijloc și al treile din sus, din care este una și moșiia aciasta Vepreva, ce-i zicu acum Puțin-tei. Atunce rânduiții hotarnici să facă măsură la trustreli moșii, ce să cuprind la acel ispisoc. Și de vor fi mai mari una decât alta, să le facă pe trustrele de o potrivă. Și, apoi, moșiia Puțin-tei să facă trei părți pe trei bătrâni, după cum au umblat din vechiu: un bătrân în parte din gios și doi bătrâni în parte din mijloc și în parte de sus, și dintr-acești doi bătrâni, să aleagă cinci părți, care le trage dumisale clucer(ului) Milo, iar trei părți să să de răzășilor ... ” (DIȚM 2008, 331).

În afară de cele menționate clucerul Milo a mai prezentat „șapte zapise vechi de cumpărături și de dani, tot de moșiia aceasta, Vepreva... un zăpis din 7169 (1661), ghenar(ie) 28, pe toată parte câtă să va alegi a lui Andreiu fciorul lui Mihulețu, ce-au dat-o danie și au vândut-o lui Apostol Catargiu. Al doile: un zăpis din 7169 (1661) fev(ruarie) 28 toată parte câtă s-a alegi a lui Vasili, fratele lui Andreiu Mihulețu, vândută iarăși la Apostol Catargiu. Al treile, un zăpis din 7169 (1661), ghen(arie) 28, toată parte lui Istrate, feciorul Fetinii, ce-au avut-o Andreiu Mihulețu cu zăpisul Fetinii, drept cinci galbeni, și Andreiu Mihulețu au dat-o danie lui Apostol Catargiu.

Al patrul: un zăpis fără velet, săpt(emvrie) 20, pentru o parte a Chiriții și dintru o cumpărătură a Chiriții giământate, vândută la Apostol Catargiu de Dochie cu feciorii ei ce-au fost făcuți cu Chirița.

Al cincile: un zăpis din 7104 (1596) apr(ilie) 5, pentru o parte din cumpărătura, iarăși a Chiriței, vândută de Chirițoie la Gheorghii Catargiu.

Al șasăle: un zăpis din 7169 (1661) maiu 2, pentru o parte a lui Nistor, cumpărătură de la Sferjanu, vândută de Ștefana, fata Dumitrii, la Apostol Catargiu, bez baștină lui Nistor, care au tras-o dumnealui clucer Milo întraceli cinci părți, ce s-au arătat mai sus.

Și al șaptil: un zăpis din 7172 (1664), pentru o parte câtă s-a alegi a Lupului de Vepreva, vândută de Ilie, feciorul Lupului, la Gheorghii Catargiu” (DIȚM 2008, 332).

Acele șapte „zapise”, care le-a prezentat și postelnicul Ion Cuza, le prezintă și clucerul Iordache Milo, din care reiese că el este moștenitorul nepoților lui Hodco Crețovici în localitate. Despre el se știe că a fost logofăt (1789), mare clucer (1800), ban (1803), consilier de Curte, nobil (1818-1821), alegător (1821), frate cu Constantin Milo, cunoscut ca secretar gubernial (1821), Asesor al expediției executive a Guvernului regional (1822-1825), membru al Tribunalului civil (1823-1834), și sora lor Ecaterina Milo, moșierită în satul Speia – sunt copiii spătarului Ioan Milo, feciorul cămărașului Matei Milo. Iordache a fost căsătorit cu Elena Cuza, fiica lui Ioan Cuza, tatăl lui Alexandru I. Cuza. S-a stins din viață în 1828, și a fost înmormântat în s. Morozeni, jud. Orhei. Tot aici a fost înmormântată și fiica sa Maria (1855), pe care a cântat-o în versuri marele poet rus A. Pușkin (Bezviconi 1943, 54).

Astfel, în urma cercetărilor documentare s-a constatat că primul descălecător al localității Veprova-Puțin-tei a fost boierul de divan, Hodco Crețovici, boier de divan între anii 1419-1436, care pentru dreapta și credincioasa slujbă a fost „miluit” (1436, iulie 17) de voievozii Ilie și Ștefan cu „două locuri din pustie pe râul Cula...”, unde și înființează satul. Opera sa a fost continuată de feciorii, nepoții și strănepoții lui. Apoi, prin înrudire, moștenirea aceasta a fost continuată de înalți demnitari ai Moldovei: pârălabii de Orhei, Gheorghe Catargiu (fost mare clucer) și Andrei Mihuleț; postelnicul Apostol Catargiu, vătaful ținutului Orhei – Nistor, serdarii de Orhei – Cârstea, Ion Cuza (fost mare spătar) și Iordache Milo (fost mare clucer). În pofida existenței, pe tot parcursul istoriei, a acestui mare neam de boieri în această regiune, satul a rămas de răzeși, care sunt prezenți în diferite documente ale vremii, cu o moșie bine determinată și împărțită din tradiție în trei bătrâni: de sus, de mijloc și de sus; cu prima mențiune a preotului din sat la 1548, și a bisericii ctitorită de serdarul de Orhei, Cârstea, la sfârșitul sec. XVIII.

O parte din populația satului este reflectată și în primul recensământ efectuat în Moldova, în 1772-1774. În el se menționează ca în satul Puțin-tei la acea vreme erau: „22 curți a diversilor moșieri..., 18 voluntari, și un călăraș de poștă” (MEF 1975,

87). De asemenea erau „31 – toată suma case-
lor, șase – scădere rufeturile, însă un mazil, un
popă, doi diaconi, două femei sărace, 25 – rămân
birnici, 12 case pustii. Birnicii: Batârul, Ștefan,
Ștefan Baltag, Andronic, Cojocar, Agachii, Andri-
eș, Ștefan, Agachii, Sava Giosanu, Ștefan, Icobu,
Neculaiu, Fundutoreanu, Lupul, Ciubotar, Alexa
Leșan, Grigoraș Leșan, Năstasii Cârjă, Miron Ba-
târul, Grigorie Lungul, State Tudor, Constandin
Buraga, Aftenii, Simion Inescu, Ioniță Frunză,
Dămian, Nastasii, Ioniță, văcar. Rufeturi: Con-
standin Ciorbă, mazil, Popa Ioniță, diaconul Ne-
culai, diaconul Grigoraș, Tudora, săracă, Paras-
chiva, preuteasă săracă” (MEF 1975, 401). Acest
recensământ a fost foarte superficial. Mai multe
informații despre populație, gospodării, accesori-
rii și bogății ale satului, de la sfârșitul sec. XVIII
- începutul sec. XIX, se întâlnesc în „Catagrafia
Basarabiei la 1820, 127 sate din Ținutul Orhei-
ului” de savantul Constantin N. Tomescu. În ea
se menționează că în sat, la acea perioadă, erau:
„Duhovnicești – 9 gosp., 20 burlaci, 30 fimei; ma-

zâli – 15 gosp., 43 burlaci, 67 fimei; ruptași – 7
gosp., 9 burlaci, 20 fimei; țărani moldoveni – 36
gosp., 87 burlaci, 160 fimei; țigani a Coronii – 10
gosp., 10 burlaci, 15 fimei; jidovi – 4 gosp., 11 bur-
laci, 17 fimei; 1 biserică de lemn cu hram. Sf. Ioan
Bogoslov. Sunt 150 case, 20 bordeie, 1 crâșmă, 20
beciuri, 40 magazii, 4 mori câte cu o piatră pe apa
Culii, 1 moară de vânt, două de pământ, 80 cai,
300 de vaci, 150 boi, 3 pud ceară, 3 prisăci să cu-
vin lui Ioniță Racu, Oxinte Racu, Ion Andrei, 20
livezi, 200 vedre vin, 6 chile producturi; fac până
la 35 scârte fân. Malorosieni veniți de la schitul
Tabăra: 15 gosp., 10 burlaci, 20 fimei, au 15 case,
3 bordeie, o crâșmă, 1 beciu. Moșia fiind o parte a
răzeșilor și ce mai multă a vîsokoblakorodiei sale
nadvornoii sovetnic Milu, în oțcup să dau, folos
poati aduci pe an până la 1000 lei cu orănzăle cu
zălile boerescului și cu zăciuală den toate” (To-
mescu 1931, 35). Dar cel mai serios și cu exactitate
a fost recensământul din 1835. Ca rezultat, s-a
constatat următoarea populație și următoarele
categorii sociale a localității:

Recensământul populației satului Veprova-Puținței, jud. Orhei, din 1835

I. Mazili

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
1	Iordache Ion Racu (cu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei de la 22.08.1817, nr. 1137)	34
	soția – Zoia	33
	copiii: Emanuil	9
	Zamfir	1
	Ileana	1
2	Simion Zaharia Negară (cu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei de la 16.08.1817, nr. 1138)	44
	soția – Pelaghia	
	copiii: Nistor	30
	Grigorie	3
	Maria	11
	Alexandra	7
	Elena	1
		1
3	Mihail Maftei Pali	30
	soția – Maria	38
	copiii: Rarița	11
	Ana	7
	copiii (decedatului Miron Condrat Negară):	
	Vasile	13
Ion	5	
	Maftei	2

4	Ștefan Nichifor Negară (cu certificat de moștenitor a titlului de principe de la 5.11.1793, confirmat de Sfatul Suprem al Basarabiei, de la 26.06.1817, nr. 1097)	25
	soția – Caterina	16
5	Vasile Ion Pozdîrcă (cu certificat de moștenire a titlului de principe din 1793, confirmat de Sfatul Suprem al Basarabiei, de la 02.06. 1817, nr. 636)	38
	soția – Ana	33
	copiii: Timofte	13
	Ștefan	7
	Andrei	4
	Caterina	5
	Anastasia	1
soția decedatului Ion Pozdîrcă – Ecaterina	60	
6	Timofte Vasile Golban (cu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei de la 01.06.1818, nr. 518)	21
	soția – Ana	20
	copilul – Sofia	1

II. Materiale și cercetări

7	Iordache Baltag, decedat	?
	soția – Anghelușa, decedată	41
	copiii: Mandache	16
	Andrei	14
	Vasile	9
	Maria	11
	Teodora	2
nepoata – Smaranda (că erau mazili ei au prezentat 14 chitanțe)	20	
8	Gheorghe Dumitrașco Neguriță (cu certificat de moștenire a titlului de principe din 1796, și confirmat de Sfatul Suprem al Basarabiei de la 28.06.1817)	36
	soția – Maria Carp	20
	copiii: Iancu	2
	Ileana	1
	mama lui Gheorghe – Simica	57
	fratele lui Gheorghe – Andrei	25
9	Vasile Golban, decedat (cu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei din 1817, Nr. 6)	?
	soția – Irina	46
	copiii: Pavel	23
	Axenti	17
	Gheorghe	13
	Constatin	16
	Caterina	11
	Ana	5
	10	Ion Simion Oglindă (cu certificat de moștenire a titlului de principe din 1799, confirmat de Sfatul Suprem al Basarabiei de la 01.05.1817, nr. 289)
soția – Anastasia		32
copiii: Iordache		9
Pavel		6
Anastasia		12
Maria		11
fratele lui Ion – Grigore		43
11	Axentie Dănilă Badiu	93
	soția – Maria	75
12	Tudor Vasile Diaconul (cu certificat că este fecior de preot)	42
	soția – Eudochia	40
	copiii: Manuil	14
	Ion	13
	Vasile	11
	Constantin	2
	Zamfira	5
Maria	1	
13	Vasile Zaharia Iunașco, văduv (cu certificat de moștenire a titlului de principe de la 18.12.1784, și confirmat de Sfatul Suprem al Basarabiei de la 22.08.1817, nr. 316)	64
	copiii: Constantin	26
	Arghira	20

14	Gheorghe Zaharia Iunașco (cu certificat că este fecior de preot)	36
	soția – Maria	36
	copiii: Ana	5
	Ileana	2
15	Ion Andrei Adaș (cu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei, de la 01.06.1826, nr. 4858)	44
	soția – Sofia	29
	copiii: Maria	10
	Profira	2
	Irina	1
16	Vasile Andrei Adaș (vu certificat de la Sfatul Suprem al Basarabiei, nr. 15)	33
	soția – Elena	26

ANRM, F. 134, d. 716, P.R. inv. 2 (II), f. 34-38.

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
17	Gavriil Grigore Suruceanu	26
	soția – Petrina	20
	copilul – Vasile	2
	nepoata lui Gavriil – Zoia	20
18	Onofrei Grigore Suruceanu	33
	soția – Domnica	20
	copiii: Vasile	5
	Maria	1
19	Parfene Grigore Suruceanu	34
	soția – Maria	32
	copiii: Pavel	16
	Ion	11
	Vasilca	13
	Anastasia	8
Elisaveta	1	
20	Axenti Grigore Suruceanu	27
	soția – Ana	23
	copiii: Iordache	2
	Fecla	1
21	Constantin Grigore Suruceanu	28
	soția – Maria	24
	copiii: Alexei	2
	Ileana	1
22	Dumitru Constantin Suruceanu	47
	soția – Alexandra	37
	copiii: Pavel	8
	Ion	1
	Elena	13
	Maria	11
Caterina	6	
23	Ion Mihail Suruceanu	37
	soția – Caterina	36
	copilul – Vasile	9
24	Dumitru Pavel Chirică	48
	soția – Domnica	32
	copiii: Constantin	18
	Ecaterina	11

25	Ion Ștefan Ciolan	38
	soția – Zinovia	28
	copiii: Simion	1
	Caterina	4
26	Chirică Ștefan Ciobanu	35
	soția – Soltana	19
	copilul – Maria	2

ANRM, F. 134, d. 88(I), inv. 2 (I), f. 91.

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
27	Gheorghe Manole Gușă	50
	soția – Ioana	45
	copiii: Andrei	18
	Vasile	16
	Ecatarina	17
28	Onofrei Cîneroșu	60
	copiii: Tudor	20
	Sofroni	15

II. Ruptași

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
29	Vasile Gheorghe Grecu	54
	soția – Parascovia	44
	copiii: Ion	22
	Tudor	20
	Constantin	12
	Anastasia	25
	Eudochia	18
	Maria	15
Elena	8	
30	Gheorghe Ștefan Adamati	43
	soția – Anastasia	32
	copilul – Eftimi	6
31	Vasile Ștefan Adamati	36
	soția – Aftenia	27
	copiii: Andrei	4
	Maria	7
	Efrosinia	1
32	Dumitru Maxim Cioban	35
	soția – Margareta	27
	copilul – Vasile	2
	mama lui Dumitru – Panaghia	57
	fiica Panaghiei – Elena	24
33	Ion Grigorie Stratu	35
	soția – Ioana	33
	copiii: Vasile	8
	Afteni	7
	Samson	3
	Nicolai	1
	34	Constantin Grigorie Stratu
soția – Ileana		22
copilul – Maria		1
35	Tudor Filimon Chirtoacă	30
	soția – Eudochia	30
	copilul – Grigore	1

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
36	Vicu Grigore Martin	27
	soția – Irina	23
	copilul – Elisaveta	2
37	Nicolai Iacob Levițchi	35
	soția – Maria	30
	copilul – Ion	6
38	Carp Ștefan Mișin	34
	soția – Ana	26
	copiii: Vasile	9
	Aftenii	7
	Ileana	5
	Maria	3
39	Vasile Simion Stratu	36
	soția – Solomia	27
	copiii: Maria	5
	Sofica	3
	Teodora	2
40	Condrea Simion Stratu	33
	soția – Ștefana	29
	copiii: Maria	2
	Parascovia	1
41	Panfilie Darie Teutu	43
	soția – Maria	27
	copiii: Axentie	7
	Tudor	4
42	Ștefan Aftenie Untilă	54
	soția – Maria	49
	copiii: Iordache	23
	Constantin	21
43	Arghiri Ștefan Untilă	33
	soția – Caterina	31
	copilul – Alexei	1
44	Constantin Sava	20
	fratele – Gavril	18
	sora – Maria	16
45	Isac Iacob Levițchi	33
	fratele – Eftodi	23
	surorile: Zenovia	19
	Maria	13
46	Grigorie Stratan, decedat	?
	soția – Frosina	57
	copiii: Leonid	18
	Elisaveta	16
	Safta	12
47	Pavel Simeanov, decedat	?
	soția – Maria	42
	copiii: Pavel	15
	Ion	4
	Andrei	6

ANRM, F. 134, inv. 2 (I), d. 88(II), f. 94-109.

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
48	Manuil Chiril Timuș	25
	soția – Nastasia	20
	copilul – Natalia	2

ANRM, F. 134, inv. 2 (I), d. 89(I), f. 30.

III. Țăranii-răzeși

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
49	Niculae Ștefan Ciolan	33
	soția – Gafița	26
50	Constantin Alexei Cristea	32
	soția – Eudochia	25
	copilul – Onofrei	1
51	Iordache Nicolai Vîrlan	67
	soția – Balașa	65
	copiii: Ilie	25
	Caterina	34
52	Ștefan Iordache Vîrlan	32
	soția – Arghira	28
	copiii: Tudor	13
	Iftenia	15
53	Mardar Alexei Dramașco	60
	soția – Maria	50
	copiii: Costache	14
	Anastasia	16
54	Ion Mardar Dramașco	28
	soția – Domnica	28
	copiii: Nastasia	7
	Maria	5
	Safta	2
Eudochia	1	
55	Iacob Vasile Bobeică	44
	soția – Anastasia	43
	copiii: Ion	10
	Vasile	2
	Sava	4
Maria	1	
56	Vasile Gavriil Sîrghi	38
	soția – Caterina	32
	copiii: Petrina	3
Natalia	1	
57	Iordache Miron Untilă	31
	soția – Ana	28
58	Maței Cristi Suruceanu	92
59	Nistor Maței Suruceanu	44
60	Ion Maței Suruceanu	32
61	Zaharia Ștefan Suruceanu	42
62	Ion Ciolan, decedat	?
	copiii: Daniil	19
	Catrina	24
63	Miron Untilă, decedat	?
	soția – Elena	57
	copiii: Constantin	28
	Dumitru	20
	Elisaveta	23
	Solomia	18
Maria	18	
64	Ion Suruceanu, decedat	?
	soția – Ana	29
	copiii: Andrei	8
	Catrina	9
	Dochița	6

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
65	Alexei Cristea, decedat	?
	soția – Parascovia	60
	copiii: Catrina	21
	Ruxanda	18

ANRM, F. 134, inv. 2 (I), d. 88(II), f. 92-93.

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
66	Ion Anton Stepaniuc	50
	soția – Sofia	47
	copiii: Ion	19
	Axenia	16
	Irina	14

ANRM, F. 134, inv. 2, d. 89(I), f. 28.

IV. Țărani care aparțineau boierului Milo

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
67	Tudor Arsenie Bucioc	67
	soția – Maria Tudor	53
	copilul – Anisia	24
68	Andronic Tudor Bobină	47
	soția – Irina Grigore	46
	copiii: Adrei	18
	Maria	20
	Gafița	17
	Teodora	16
	Afanasia	11
	Ileana	8
Maria	6	
69	Vasile Maxim Suruceanu	53
	soția – Pelagheia Ilie	39
	copiii: Nichifor	13
	Miron	2
	Maria	10
Ioana	6	
70	Vasile Mina Balaban	49
	soția – Sofia Vasile	29
	copilul – Filip	11
71	Petru Ștefan Russo	46
	soția – Caterina Tudor	38
	copilul – Pavel	9
72	Ion Ion Viritina	51
	soția – Ana Lupul	45
	copilul – Parascovia	16
73	Manuil Dumitru Ghincu (Hîncu)	53
	soția – Caterina Lupul	43
	copiii: Ion	18
	Dumitru	22
	Elena	8
	Domnica	6
	Maria	4
Feodosia	2	

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
74	Ion Panait Istrate	43
	soția – Vasilca Ion	39
	copiii: Grigore	17
	Tudor	14
	Gheorghe	8
	Dumitru	2
	Varvara	21
Maria	1	
sora lui Ion – Maria	40	
75	Vasile Ilie Bacuza	40
	soția – Zamfira Mihail	28
	copiii: Carp	12
	Andrei	8
	Efrim	2
Ana	1	
76	Manoil Ieremia Lungu	38
	soția – Maria Leonte	26
	copiii: Ion	12
	Ileana	3
	Eudochia	1
	Frații lui Manoil: Ion	31
	Ilie	29
verișorul lui Ion – Samoil Lungu	49	
mama lui Manoil – Ioana	74	
77	Iacob Ion Balaban	55
	soția – Maria Isac	44
	copiii: Maței	16
	Ion	12
Safta	14	
78	Niță (ilizibil)	52
	soția – Chizia ? Pavel	42
	copilul – Alexandra	13
79	Gheorghe Dumitru Albu	40
	soția – Panaghia Ion	34
	copiii: Ana	22
	Arghira	10
80	Tudor Cucu	40
	soția – Nastasia Andrei	30
	copiii: Ion	17
	Ghorghe	15
	Vasile	12
	Aftenie	9
	Andrei	8
Ioana	9	
Maria	10	
81	Ion Vlasă Balaban	29
	soția – Irina Petru	25
	copilul – Anastasia	1
	sora lui Ion – Sofronia	14
82	Ilie Ion Bacusea	79
	soția – Irina Pavel	69
83	Parfeni Tudor Grecu	34
	soția – Eudochia Mardar	28
	copiii: Procopii	2
	Vasilca	7
educat de Grecu – Ion Nepomneusii	25	

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
84	Tudor Gheorghe Vrincean	33
	soția – Maria Ion	25
	copiii: Ion	11
	Andrei	8
Dănilă	3	
Ileana	1	
85	Chirică Simion Bobîna	45
	soția – Eudochia Eremia	34
86	Ion Sava Untilă	24
	soția – Ioana Tudor	23
87	Petru Tudor Durac	38
	soția – Ioana Ion	29
88	Parfenie Tudor Durac, văduv	52
	copiii: Victoria	15
	Domnica	13
	Profira	11
	Vasile	10
Simion	7	
89	Ion Tudor Alexei	27
	soția – Safta Vasile	23
	copilul – Vasile	4
90	Ion Solomon Tricolici	24
	soția – Pelagheia Gheorghe	19
	copilul – Maria	2
91	Donos Stati Tricolici	32
	soția – Feodosia Procopi	24
	copiii: Anastasia	3
	Ileana	1
92	Dumitru Tudor Onil ?	25
	soția – Vasilca Dumitru	24
93	Dan Tudor Onil ?	52
	soția – Gafița Iordache	43
	copiii: Maranda	13
	Maria	7
	Ileana	1
Sava	1	
94	Andrei Tudor One ?	45
	soția – Ileana Andrei	33
	copiii: Ion	5
Vasile	2	
95	Petru Tudor Alexei	30
	soția – Anastasia Tricolici	28
	copiii: Tănase	10
Maria	2	
96	Iacob Ion (ilizibil)	21
	soția – Gafița	26
	copilul – Ileana	6
97	Vasile Ion Știrbu	32
	soția – Gafița	27
	copilul – Ioana	2
	sora Gafiței – Axenia	18
98	Vasile Nistor (ilizibil)	36
	soția – Parascovia Ion	36
	copiii: Vasile	10
	Andrei	9
	Gherasim	3
Selevestru	1	

II. Materiale și cercetări

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
99	Samoil Gheorghe Balaban	33
	soția – Zoița	28
	copiii: Ana	3
	Eugenia	1
100	Grigore Gavriil Leancă soția – Ioana Ilie	38 26
101	Filip Andrei Lupan	27
	soția – Vasilca Vasile	19
	copilul – Maria	1
	fratele lui Filip – Anghel	32
102	Tudor Anghel Lupan	20
	soția – Maria Parfeni	17
	copilul – Elisaveta	1
103	Tudor Ilie Boccel	34
	soția – Irina Gavril	27
	copilul – Ana	1
104	Nichita Ilie Boccel soția – Maria Ion	25 25
105	Grigore Vasile Ursu ?	33
	soția – Maria Lari	29
106	Damian Ion Balaban	35
	soția – Nastasia David	27
	copiii: Irina	4
	Maria	2
107	Vasile Andronic Roșca	38
	soția – Ana Ștefan	32
	fratele lui Vasile – Constantin	31
108	Axenti Frolov Fricățel	54
	Soția – Maria Gheorghe	32
	copiii: Anastasia	15
	Ileana	4
	Pelagheia	2
109	Andrei Gheorghe (ilizibil)	42
	Soția – Maria Lari	27
	copiii: Dumitru	12
	Gavriil	10
	Ștefan	1
	Ioana	4
110	Gafița Tudor	32
	copilul – Dochița	12
111	Simion Grigorie Balaban	53
	soția – Soltana Andrei	29
	copiii: Parfeni	13
	Leonte	6
	Caterina	9
	Vasilca	6
	Irina	3
tata lui Simion – Grigore	94	
112	Tudor Ignat Ghirlac ?	32
	soția – Stefana Iacob	18
	copiii: Mihail	4
	Maria	2
113	Vasile Andronic Chiriac	28
	soția – Ecaterina Ion	22
	copiii: Constantin	3
	Nicolai	1

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
114	Manole Condrat Stati	32
	soția – Zoița	36
	copiii: Gheorghe	1
	Anița	2
115	Ștefan Condrea, decedat	?
	soția – Ștefana Condrati, decedată	?
	copiii: Pavel	18
	Dumitru	11
	Anastasia	13
116	Sinica	5
	Maria, soția lui Ștefan Barbu, decedat	48
	copiii: Vasile	31
117	Constantin	27
	Agachii Ilie Gliga	28
	surorile lui: Maria	23
118	Nastasia	20
	Carp Balaban, decedat	?
	soția – Maria	59
	copiii: Ion	33
	Vasile	25
Eudochia	23	
119	Grigoraș Cotelea, decedat	?
	soția – Axenia	50
	copiii: Simion	14
	Maranda	12
120	Tudosie (ilizibil), decedat	?
	soția – Ioana	28
	copiii: Domnica	5
	Ana	3
121	Tudor Alexei, decedat	?
	soția – Varvara	56
	copilul – Cununa	18
122	Vasile Bogzi, decedat	?
	soția – Maranda	36

V. Burlaci

Nr.	Nume, prenume	Vârsta
123	Maței Lari Stati	22
124	Gavriil Vasile Derega	28
125	Gheorghe Simion Scînteii	26
126	Carp (născut nelegitim)	12

ANRM, F. 134, inv. 2 (II), d. 716 P.R., f. 34-47.

Bibliografie

- DRH 1976:** Documenta Romaniae Historica, vol. I, (1384-1448), A. Moldova (București 1976).
- DIR AM 1953:** Documente privind istoria României. A. Moldova, veacurile XIV-XV, vol. I (1384- 1475) (București 1953).
- DIȚM 2008:** Documente privitoare la Istoria Țării Moldovei, în veacul al XVIII-lea (1787-1800), vol. XI (Chișinău 2008).
- MEF 1975:** Moldova în epoca feudalismului, vol. VII, partea I-II. Recensământul populației Moldovei din anii 1772-1773 și 1774 (Chișinău 1975).
- MEF 1978:** Moldova în epoca feudalismului, vol. II. Documente slavo-moldovenești, veacurile XV-XVI (Chișinău 1978).
- Boga 1934:** L.T. Boga, Acte privitoare la satul Veprova-Puținței, țin. Orhei. In: Arhivele Basarabiei, VI (Chișinău 1934).
- Bezviconi 1940:** Gh.G. Bezviconi. Boierimea Moldovei dintre Prut și Nistru, vol. I, II (București 1940, 1943).
- Onilă 2011:** M. Onilă, Localitatea Veprova-Puținței, ținutul Orhei – datarea și hotarele. Tyragetia s.n. 2, vol. V (XX), 2011, 113-117.
- Sava 1944:** A. Sava, Documente privitoare la Târgul și Ținutul Orheiului (București 1944).
- Tomescu 1931:** C.N. Tomescu, Catagrafia Basarabiei la 1820, 127 sate din Ținutul Orheiului (Chișinău 1931).

The population and estate of Veprova-Puținței, the Orhei County (the 15th - 18th centuries)

Abstract

The author describes aspects of the history of population and estate of the Veprova-Puținței village (the Orhei County) since its foundation in the early 15th century to the late 18th century.

As a result of documentary research it was revealed that the founder of the village was a boyar Hedco Crețovici, a member of the Divan from 1419 to 1436. On July 17, 1436, Princes Ilie and Ștefan bestowed him for his faithful service “two uninhabited places on the river of Kula...”, where he founded the village. His work was continued by his sons, grandchildren and great grandchildren. Later the village was inherited by kinship by high dignitaries of Moldova: the părcălabs of Orhei George Catargiul (the former Great Clucer) and Andrei Mihuleț; postelnic Apostol Catargiul, vătav of the Orhei County – Nistor, serdars of Orhei – Cârstea, Ion Cuza (the former Great Spatar) and Iordache Milo (the former Great Clucer). Despite the existence of this large boyars’ kin in the region throughout the history, it remained the village of răzeși (freeholders), which was reflected in various documents of the time. The well established estate had traditionally been divided into three patrimonies: upper, middle and bottom. The first mention of the village priest refers to 1548, and the first mention of the church founded by Cârstea, the serdar of Orhei, – to the end of the 18th century.

Население имения Вепрова-Пуцинтей Оргеевского уезда (XV-XVIII вв.)

Резюме

Автор представляет аспекты истории села Вепрова-Пуцинтей Оргеевского уезда со времени его основания в XV веке до конца XVIII века.

В результате документальных исследований установлено, что основателем села был боярин Хедко Крецович, член Дивана с 1419 по 1436 год, которому 17 июля 1436 года князьями Илие и Штефаном за верную службу были пожалованы «два ненаселенных места на реке Кула...», где и было основано село. Его дело было продолжено сыновьями, внуками и правнуками. Затем по линии родства село наследовали высокие сановники Молдовы: пыркэлабы Оргеева Георге Катарджиул (бывший Великий клучер) и Андрей Михулец, постельничий Апостол Катарджиул, вэтаф Оргеевского уезда Нистор, сердары Оргеева Кырстя, Ион Куза (бывший Великий спэтар) и Иордаке Мило (бывший Великий клучер). Несмотря на присутствие в этой местности крупного боярского рода на всем протяжении истории села, оно оставалось селом рэзешей, что получило отражение в разных документах того времени. Его четко определенные владения по традиции были разделены на три вотчины: верхнюю, среднюю и нижнюю. Первое упоминание о сельском священнике относится к 1548 году, а о церкви, основанной сердаром Оргеева Кырстей, – к концу XVIII века.

7.02.2011

Mihai Onilă, Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova

